

NÁRODNÍ OBROZENÍ – 2. ETAPA

počátek 19. stol.-konec 20. let 19. stol.

„Jungmannova generace“

vyšší cíle – rovnoprávné začlenění české kultury i vědy do evropského kontextu

vybudována širší základna – snaha o dohánění Evropy, myšlenka slovanství, národní charakter tvorby

* dohánění Evropy = více překladů, zpřístupňují Čechům světovou literaturu, dokazují schopnosti českého jazyka

* slovanská myšlenka = obrozenci šíří myšlenku všeslovanské vzájemnosti, představa jednotné slovanské říše pod vedením Ruska

* národní charakter = v dílech zvýrazňována obranná protiněmecká myšlenka

* mnohostranní obrozenci = současně vědci i umělci, většina se prosadila i v Evropě (Šafařík, Čelakovský, Kollár)

umělecký směr doby = preromantismus

- citové zaujetí, zájem o národní kulturu, o lidovou tvorbu
- špatný dopad na vědu – fantazie vítězí nad realitou

centry obrozenectkého hnutí se stávají další města: Hradec Králové, Litomyšl

Josef Jungmann

1773-1847

gymnaziální profesor češtiny, rektor pražské univerzity

O jazyku českém – dva dialogy, o současném stavu češtiny

r. 1816 povolena na gymnáziích výuka češtiny – práce na příručce pro školy

Slovesnost aneb Sbírka příkladů s krátkým pojednáním o slohu – učebnice literatury a slohu, čítanka spojená s učebnicí slohu

Historie literatury české – stejně jako Dobrovský vyzdvihuje 2. pol. 16. stol., baroko je úpadek

- současný stav je obdobím nového rozmachu jazyka i celého národa

Slovník česko-německý – životní dílo, rozšíření slovní zásoby

- novotvary, slova ze slovanských jazyků, stará slova
- ne všechna slova se ujala, přesto ovlivnil další vývoj
- spolupracovníci – vědci: odborné názvosloví

překladatel: John Milton – Ztracený ráj

věnoval se poezii – celá skupina básníků

Václav Kliment Klicpera

1792-1859

z Chlumce, vyučený řezník, středoškolský profesor v Hradci, poté v Praze

- vlastenecké aktivity
- autor historických próz
- autor historických dramat a veseloher

Rohovín čtverrohý, Divotvorný klobouk, Veselohra na mostě, Hadrián z Římsů

- vtipné, optimistické, použito tzv. kuklení (=záměna postav), uvěřitelné charaktery

RKZ

1817 – nález ***Rukopisu královédvorského***, našel Václav Hanka

- považováno za zlomek díla ze 13. století

- několik rozsáhlých epických, lyricko-epických i lyrických básní – znaky preromantismu

Rukopis zelenohorský

- údajně z 10. století, nalezený na zámku Zelená Hora u Nepomuku

- zveršovaná pověst o Libušíně soudu

→ senzace, lahodilo dobovému vkusu, posílení sebevědomí

- měly dokázat, že v českém písemnictví existovala hrdinská epika neovlivněná světovou tvorbou

- Dobrovský okamžitě tvrdil, že jde o padělky

Nepravost dokázána v 80. letech 19. století – Jan Gebauer, Jaroslav Goll, TGM)

palimpsest = pergamenový svitek zbavený původního textu, popsaný novým textem

Václav Hanka

1791-1861

Správce literárních sbírek Českého muzea, vydával staročeské texty

- dobáslil ztracený list k legendě o sv. Prokopu, odhaleno později než Rukopisy

- vlastní tvorba ovlivněná lidovou poezií

Josef Linda

Záře nad pohanstvem – první umělecky náročnější historický román

- o střetu přicházejícího křesťanství s pohanstvím